

Enaforsholms fjällträdgård

Växtförteckning 2012

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Marie Janäng & Kalle Magnér

Välkommen till Enaforsholms fjällträdgård!

Inte långt ifrån järnvägsstationen i Enafors, Jämtland, ligger Enaforsholms fjällgård vackert belägen nedanför Snasahögarnas toppar. Bakom det stora gula huset gömmer sig en trädgård som grundades 1949 av trädgårdsexperten Sven Gréen (men trädgårdsodling har bedrivits på denna plats sedan 1885 och kanske ännu längre). Från att länge enbart ha varit en försökssträdgård är Enaforsholms fjällträdgård idag en öppen visningsträdgård för allmänheten, där målet är att visa upp det breda sortiment som faktiskt är härdigt i den hårdaste klimatzonen i landet, växtzon 8. Här finns idag omkring 80 olika träd- och busksorter, 170 perenner samt ett femtontal olika lök- och knölväxter. **Trädgården är öppen alla dagar och tider på året med fri entré.**

Enaforsholms fjällträdgård drivs av KSLA¹ i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp. På KSLA:s hemsida går det att hitta mer läsning om trädgårdens historia, samt ladda ned den senaste versionen av växtförteckningen.

För den praktiska skötseln av trädgården står studenter från SLU Alnarp som arbetar i omgångar om tre år vardera. Utöver studenterna finns en huvudansvarig för trädgården, vilket för närvarande är hortonom Maria Sandström.

Den växtförteckning över trädgården som du nu har för handen uppdaterades

i juni 2012 av trädgårdsmästarna Marie Janäng och Kalle Magnér och innehåller de taxa (arter, sorter och övriga taxonomiska nivåer) som för närvarande finns eller tros kunna finnas i trädgården. Växternas namnsättning följer regelmässigt Svensk Kulturväxtdatabas (SKUD)² i så stor utsträckning som detta låter sig göras – en del växter i trädgården kan under årens gång ha hybridiserat, andra kan ha tillkommit utan att dokumenteras tillräckligt noga, och ytterligare ett antal har på olika sätt blivit av med sina skyltar. Detta innebär att en del växter i trädgården är oidentifierade och att bestämningsarbetet fortgår löpande. De allra flesta av trädgårdens växter har dock en namnskylt som anger deras vetenskapliga respektive svenska namn.

Enaforsholms fjällträdgård med Storsnasen i bakgrunden.

¹ Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Box 6806, 113 86 STOCKHOLM. Tel: 08 – 54 54 77 00, e-post: akademien@ksla.se, hemsida: <http://www.ksla.se>

² SKUD:s hemsida (www.skud.se) är tillsvidare stängd när detta skrivs. En tryckt version av SKUD, *Våra kulturväxters namn: ursprung och användning* (Aldén & Ryman), gavs ut av Formas 2009.

Läsanvisning och förklaringar

I denna broschyr hittas trädgårdens växter i bokstavsordning efter sina vetenskapliga namn och sorterade under rubrikerna *Lignoser (träd och buskar)*, *Perenner (fleråriga växter)* samt *Lök- och knölväxter*. För den som inte behärskar latin och grekiska finns på sidan 12 ett svenskt register med hänvisningar till de vetenskapliga namnen.

I förteckningen på kommande sidor åtföljs varje växt av ett ID-nummer samt en platsbeteckning. Samma art (taxon) har i regel tilldelats samma ID oavsett om den bara förekommer på ett ställe i ett exemplar, eller på flera ställen och i mindre bestånd. Olika ID för samma taxon har givits då vi vet eller misstänker att det handlar om skilda kollektioner, accessioner eller om skilda introduktionstillfällen/planteringsår. Från och med juni 2009 tilldelas nya växter ett fyrsiffrigt ID, där de två första siffrorna anger planteringsåret.

Platsbeteckningen anger i vilken del av trädgården växten står. Beteckningen korresponderar med planen på broschyrens näst sista sida och blir begriplig med hjälp av denna. Se även faktarutan till höger.

För mer detaljerade platsangivelser hänvisar vi till den plan som finns uppsatt vid trädgårdens huvudentré. Här kan man utifrån planen och växternas ID-nummer utläsa ett mer exakt läge för respektive växt.

Vad betyder beteckningarna?

Vetenskapligt namn

'Hildur'	Sortbeteckning. Enkla anföringstecken runt namn = sort.
ex Enafors	Från Enafors - insamling till trädgården från äldre (naturaliserat bestånd eller trädgårdsbestånd) i Enafors by.
sp/spp.	Species. Anger en ospecificerad art av det aktuella släktet. Spp = plural.
ssp.	Subspecies. Anger en underart.
hort.	Anger i trädgårdssammanhang tidigare brukat namn, ofta innefattande en viss botanisk osäkerhet.
RÖNNBERG	Handelsbeteckning. Egentligen växtens sortnamn, men här innefattande en växtföreläggelse.
syn.	Synonym. Agner ett alternativt, äldre obsolet eller kanske mer välkänt namn.
*	Växtslag som ingår i försöksortiment från Röbbäckdalen (Umeå) eller Öjebyn (Piteå), i huvudsak planterat 1993-94.

Se vidare *SKUD* eller *Våra kulturväxternas namn²*.

Plats

?	Oklarheter råder om växten finns kvar i trädgården eller på den angivna platsen.
X1	Väster om trädgården strax utanför staketet.
X2	Öster om trädgården strax utanför staketet.
X3	Vid husknuten på Ateljén.
X4	Vid husknuten på Bläckhornet.
X5	Vid slänten hitom iskällaren.
X6	Norr om parkeringen, i den ungerska syrénggruppen.
X7	Norr om parkeringen, öster om vägen där den delar sig.

Övriga platsbeteckningar förklaras av planen på sid 15.

- En fullständig förteckning över samtliga dokumenterade växter som odlats i trädgården under perioden 1948-2009 har upprättats genom ett examensarbete vid SLU av landskapsarkitekt Maja Rytorp. Om att skapa en databas över Enaforsholms fjällträdgårds 60-åriga växtförsök (2010) är tillgänglig för nedladdning på <http://stud.epsilon.se>

Lignoser (träd och buskar)

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Abies sibirica</i> – pichtagran	1	R7 VÄST
<i>Alnus tenuifolia</i> [2068]* – 'småbladig gråal'	2	R10
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>crispa</i> 'Yerric Creek' [2044]* – amerikansk björkal	4	R10?
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>crispa</i> [2809]* – amerikansk björkal	3	R10?
<i>Alnus viridis</i> ssp. <i>sinuata</i> [2045]* – sitka-al	5	R10
<i>Amelanchier spicata</i> – häggmispel	6	VÄST
<i>Betula glandulosa</i> 'White Horse'* – 'amerikansk dvärgbjörk'	7	ÖST
<i>Betula occidentalis</i> 'Anchorage'* – 'vattenbjörk'	8	ÖST
<i>Betula papyrifera</i> 'Fairbanks'* – pappersbjörk	9	ÖST?
<i>Betula pubescens</i> 'Rubra' – finsk rödbjörk	0901	ÖST
<i>Betula pubescens</i> ex Enaforsholm – glasbjörk	10	Ö1-Ö8
<i>Caragana arborescens</i> – häckkaragan	12	Ö16 ÖST
<i>Caragana frutex</i> – lyckobladsbuske	13	VÄST
<i>Caragana frutex</i> ÖJEBYN* – lyckobladsbuske	14	R3
<i>Caragana</i> sp. – karagan	11	VÄST Ö16 ÖST
<i>Caragana tangutica</i> – karagan	15	VÄST
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica' LULEÅ* – korallkornell	17	R4
<i>Cotoneaster integerrimus</i> – oxbär	18	S1
<i>Crataegus intricata</i> hort. – scharlakanshagtorn	19	Ö16
<i>Juniperus communis</i> – en	20	ÖST
<i>Lonicera demissa</i> [1981]* – japantry	22	R7
<i>Lonicera involucrata</i> 'Baggböle'* – skärmtry	23	R3
<i>Lonicera involucrata</i> 'Lycksele'* – skärmtry	24	R3
<i>Lonicera orientalis</i> var. <i>caucasica</i> – kaukasisk try	25	VÄST
<i>Lonicera ruprechtiana</i> – 'manchuriskt try'	26	ÖST?
<i>Malus baccata</i> var. <i>jackii</i> – bärapel	27	VÄST Ö13 Ö15
<i>Microbiota decussata</i> – kryptuja	0902	S1
<i>Philadelphus lewisii</i> 'Waterton' – gordonschersmin	0903	X6
<i>Pinus sibirica</i> – sibirisk cembratall	28	R7
<i>Populus trichocarpa</i> 'Kiruna'* – jättepoppel	29	X1
<i>Potentilla fruticosa</i> [2051]* – tok, ölandstok	34	R7 Ö9
<i>Potentilla fruticosa</i> [A] – tok, ölandstok	30	Ö9
<i>Potentilla fruticosa</i> [B] – tok, ölandstok	31	Ö9
<i>Potentilla fruticosa</i> [C] – tok, ölandstok	32	Ö9
<i>Potentilla fruticosa</i> [D] – tok, ölandstok	33	S1
<i>Potentilla fruticosa</i> var. <i>arbuscula</i> – himalajakryptok	35	Ö10
<i>Prunus maackii</i> – näverhägg	0904	X5
<i>Prunus padus</i> ssp. <i>borealis</i> – nordhägg	36	VÄST Ö16 ÖST
<i>Prunus padus</i> ssp. <i>borealis</i> 'Laila'* – nordhägg	37	R2 ÖST
<i>Ribes</i> (Grossularia-Gruppen) HINNONMÄKI RÖD – röda krusbär	44	K11 VÄST
<i>Ribes alpinum</i> – määbär	38	VÄST
<i>Ribes hudsonianum</i> * – 'hudsonvinbär'	39	R5
<i>Ribes laxiflorum</i> [2047]* – 'krypvinbär'	40	R7

11. Art oklar, troligen *Caragana arborescens*.

27. Äldre exemplar; bestämning osäker.

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Ribes nigrum</i> – svart vinbär	41	K11
<i>Ribes nigrum</i> 'Hildur'* – svart vinbär	42	K12
<i>Rosa</i> (Rugosa-Gruppen) 'Hansa' – rugosa-ros	54	Ö11 Ö12
<i>Rosa</i> (Rugosa-Gruppen) 'Louise Bugnet' – rugosa-ros	0906	R1 X3 X4
<i>Rosa</i> (Rugosa-Gruppen) Thérèse Bugnet' – rugosa-ros	0910	R10 Ö16
<i>Rosa</i> (Spinossissima-Gruppen) 'Poppius' – poppiusros	56	Ö10
<i>Rosa</i> (Spinossissima-Gruppen) 'Poppius'* – poppiusros	55	R1
<i>Rosa acicularis</i> [2048]* – finnros	46	R8
<i>Rosa acicularis</i> [2052]* – finnros	47	R8
<i>Rosa acicularis</i> [2062]* – finnros	48	R8
<i>Rosa davurica</i> [1202]* – taigaros	49	R7
<i>Rosa glauca</i> 'Nova'* – daggros	50	R1
<i>Rosa glauca</i> f. <i>rubrifolia</i> – daggros	51	N3 VÄST
<i>Rosa majalis</i> (Foecundissima-Gruppen) 'Tornedal'* – fylld kanelros	52	R1
<i>Rosa pendulina</i> – bergros	53	VÄST Ö11
<i>Rosa</i> sp. [2021]* – ros	45	R5
<i>Rubus</i> (Hallon-Gruppen) 'Anlis' – trädgårdshallon	57	K14
<i>Rubus odoratus</i> – rosenhallon	58	Ö10
<i>Salix alba</i> BODEN* – vitpil	61	X2?
<i>Salix fragilis</i> 'Bullata' – klotpil	1202	X7
<i>Salix lanata</i> 'Gieravardo'* – ullvide	62	R6
<i>Salix lanata</i> 'Kvickjock'* – ullvide	63	R2
<i>Salix myrtilloides</i> – odonvide	64	S2
<i>Salix phylicifolia</i> – grönvide	65	S1
<i>Salix</i> sp. – vide	59	R7 VÄST ÖST
<i>Salix</i> sp. 'Bräkkur'* – vide	60	R2 ÖST
<i>Salix viminalis</i> 'Katrin' – korgvide	1201	VÄST
<i>Sambucus kamtchatica</i> – kamtjatkafläder	0908	R6
<i>Sorbaria sorbifolia</i> – rönnspirea	67	Ö13?
<i>Sorbaria</i> sp. – rönnspirea	66	ÖST
<i>Sorbus aucuparia</i> – rönn	68	ÖST
<i>Spiraea chamaedryfolia</i> – kvastspirea	69	S1
<i>Spiraea japonica</i> RÖNNBERG* – praktspirea	70	R3
<i>Spiraea salicifolia</i> – häckspirea	71	Ö16 ÖST
<i>Syringa josikaea</i> 'Mättsund'* – ungersk syrén	73	R4
<i>Syringa josikaea</i> 'Odensala' – ungersk syrén	74	Ö12
<i>Syringa reticulata</i> 'Öjebyn'* – ligustersyrén	75	R5 R6
<i>Syringa</i> sp. – syrén	72	N2 VÄST Ö16 ÖST
<i>Syringa villosa</i> – ullsyrén	76	VÄST Ö12
<i>Syringa wolfii</i> – koreans syrén	77	N2
<i>Viburnum opulus</i> 'Strömsund'* – skogsolvon	78	R6

41. Troligen av sorten 'Hildur' (42)

59. Art oklar. I bädd R7 rör det sig troligen om *Salix* sp. 'Bräkkur' (60)

66. Art oklar, troligen *Sorbaria sorbifolia*.

72, 74, 76, 77. Syrenerna står i en och samma rad. De är idag svåra att skilja åt, och den etikettering som tagits över och traderats är osäker.

Perenner (fleråriga växter)

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Achillea millefolium</i> 'Kelwayi' aff. – röllika	101	Ö2
<i>Achillea ptarmica</i> – nysört	102	S1
<i>Aconitum lycoctonum</i> ssp. <i>septentrionale</i> ex Enafors – nordisk stormhatt	104	N3
<i>Aconitum napellus</i> – äkta stormhatt	105	Ö16?
<i>Aconitum napellus</i> f. <i>rosea</i> – äkta stormhatt	106	Ö16?
<i>Aconitum</i> sp. – stormhatt	1001	Ö16
<i>Aconitum x cammarum</i> 'Bicolor' – tvåfärgad trädgårdsstormhatt	103	N3
<i>Aconogonon divaricatum</i> ex Enafors – vipplide	107	N2
<i>Actaea rubra</i> – amerikansk trolldruva	1002	N2 N3 Ö16
<i>Alchemilla alpina</i> – fjällkäpa	109	VÄST
<i>Alchemilla alpina</i> ex Enafors – fjällkäpa	0915	S1 Ö15
<i>Alchemilla erythropoda</i> – rödskaftig daggkäpa	110	S2
<i>Anemone nemorosa</i> ex Enafors – vitsippa	1106	VÄST Ö13
<i>Antennaria alpina</i> – fjällkattfot	111	S1
<i>Antennaria dioica</i> – kattfot	112	S1 S2
<i>Aquilegia flabellata</i> – japansk akleja	113	Ö3
<i>Aquilegia nigricans</i> – (rumänsk) akleja	114	K17?
<i>Aquilegia</i> sp. – akleja	115	K1-2 K5 K17 Ö2 Ö7-8
<i>Arnica angustifolia</i> – fjällarnika	117	N3
<i>Arnica</i> sp. – arnika	1107	Ö1
<i>Artemisia pontica</i> – romersk malört	121	K9 K16
<i>Aruncus dioicus</i> – plymspirea	266	N1
<i>Aster herveyi</i> – aster	122	N3?
<i>Aster hesperus</i> – aster	123	N3 Ö4
<i>Aster japonicus</i> – aster	124	N3 Ö4
<i>Aster macrophyllus</i> – glandelaster	125	N3 Ö4
<i>Aster sibiricus</i> ssp. <i>interrigimus</i> – sibirisk aster	272	S2
<i>Astrantia major</i> – stjärnflocka [1996]	126	Ö7
<i>Astrantia major</i> – stjärnflocka [1995]	276	Ö2
<i>Bergenia cordifolia</i> – hjärtbergenia	127	S1
<i>Bistorta officinalis</i> 'Superba' aff. – stor ormrot	128	N2 N3
<i>Campanula glomerata</i> 'Dahurica' – toppklocka	130	Ö6
<i>Campanula glomerata</i> var. <i>praecox</i> – toppklocka	131	Ö1 Ö2
<i>Campanula persicifolia</i> – stor blåklocka	132	S2?
<i>Campanula pulla</i> – svartklocka	133	S2?
<i>Campanula</i> sp. – klocka	129	K4 Ö5 Ö13
<i>Centaurea alutacea</i> – klint	135	S2?
<i>Centaurea montana</i> – bergklint	136	S2 Ö7 Ö16
<i>Centaurea montana</i> f. <i>rubra</i> – "röd bergklint"	137	Ö7 Ö8

101. Av Börje Lövkvist etiketterad som *Achillea millefolium* f. *ruberrima*. Även spridd utanför trädgården.

105, 106. Etikettering av Börje Lövkvist. Bestämningen av stormhattarna (105, 106) är osäker.

110. Bestämning osäker.

115. Art oklar, troligen *Aquilegia vulgaris*.

122, 123, 124, 131, 135. Etiketterad av Börje Lövkvist, oklart vilken art namnet syftar på.

137. Namn efter Börje Lövkvist, oklart vilket taxon det syftar på: *Centaurea cheiranthifolia* var. *purpurascens* eller *Centaurea montana* 'Purpurea' eller 'Carnea'.

1107. Art oklar, troligen *angustifolia*.

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Centaurea uniflora</i> ssp. <i>nervosa</i> – klint	138	Ö7
<i>Cephalaria</i> sp. – jättevädd?	270	Ö16
<i>Cerastium tomentosum</i> – silverarv	144	S1
<i>Cicerbita alpina</i> – torta	145	VÄST
<i>Delphinium</i> (Belladonna-Gruppen) 'Völkerfrieden' – praktriddarsporre	149	Ö16
<i>Delphinium</i> (Elatum-Gruppen) 'Luzurstern' – trädgårdsriddarsporre	148	?
<i>Delphinium brachycentrum</i> – riddarsporre	147	VÄST?
<i>Delphinium elatum</i> ssp. <i>intermedium</i> – stor riddarsporre	150	VÄST?
<i>Delphinium</i> sp. – riddarsporre	146	K2 N3 VÄST Ö1 Ö3 ...
<i>Dianthus</i> 'Little Doris'? – (fjäder)nejlika	151	S1?
<i>Dianthus superbus</i> – praktnejlika	152	VÄST Ö2 Ö13 Ö15
<i>Doronicum</i> 'Miss Mason' – gemsrot	154	Ö6
<i>Doronicum orientale</i> – gemsrot, vårkrage	155	Ö5
<i>Doronicum plantagineum</i> – stor gemsrot	156	Ö6?
<i>Doronicum</i> sp. – gemsrot, vårkrage	153	Ö15
<i>Dryas octopetala</i> ex Enafors – fjällsippa	157	S2
<i>Dryas x suendermannii</i> – hybridfjällsippa	158	S1
<i>Dugaldia hoopesii</i> – gullstake	159	Ö16
<i>Filipendula ulmaria</i> – älggräs	160	Ö16
<i>Filipendula ulmaria</i> 'Plena' – fylldblommigt älggräs	161	N3 Ö16
<i>Fragaria x ananassa</i> 'Senga Sengana' – jordgubbe	162	K7
<i>Fragaria x ananassa</i> 'Zefyr' – jordgubbe	163	K6
<i>Fragaria x vescana</i> 'Sara' – smulgubbe	164	K8
<i>Gentianella campestris</i> – fältgentiana	165	S1?
<i>Geranium platypetalum</i> – kaukasisk näva	166	Ö6
<i>Geranium sanguineum</i> – blodnäva	167	Ö14
<i>Geranium sanguineum</i> f. <i>nanum</i> – liten blodnäva	168	Ö13
<i>Geum coccineum</i> 'Auranticum' – röd nejlikrot, kungsnejlikrot	170	S1 Ö4
<i>Geum montanum</i> – bergnejlikrot	171	Ö3 Ö15
<i>Geum sibiricum</i> – nejlikrot	172	Ö3
<i>Geum</i> sp. – nejlikrot	169	K3 N3 S1 Ö14
<i>Geum trifidum</i> – nejlikrot	173	Ö4
<i>Hemerocallis</i> 'Earliana' – daglilja	175	N1
<i>Hemerocallis</i> 'Queen of May' – daglilja	176	N1
<i>Hemerocallis</i> sp. – daglilja	174	N1

138. Etiketterad *Centaurea nervosa* av Börje Lökvist. Svår att skilja från 137.

146. Fem taxa av *Delphinium* är listade i trädgården idag, baserade på Börje Lökvists etikettering. Riddarsporrar finns nu självspridda i hela trädgården. Vilken som är vilken är ibland oklart. Det kan finnas fler än de listade, eller färre, och även nya hybrider. Finns förutom på ovan angivna platser även i bädd 07, 08, Ö16.

147. Namn efter Börje Lökvist. Namnet är oklart.

148. Namn efter Börje Lökvist: *Delphinium x cultorum* 'Luzurstern'. Sorten är oklar.

151. Etikettering efter Börje Lökvist. Oklart om det gäller praktnejlikan (*Dianthus plumarius* 'Doris') eller om det är en annan nejlika uppkallad efter Doris Lidén.

162, 163, 164. De tre jordgubb- och smulgubbssorterna var tidigare väl definierade. Idag kan inte en sammanblandning och korsning uteslutas.

166. Något osäkert om det istället kan röra sig om kungsnäva (*Geranium x magnificum*). Börje Lökvists namn var *Geranium platypetalum* hort.

173. Börje Lökvists namn. Handlar det eller har det handlat om *Geum triflorum*?

Perenner, forts.

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Hosta fortunei</i> 'Aureo-marginata' – blomsterfunkia	1003	S1 Ö5
<i>Inula ensifolia</i> 'Praecox' – svårdkrissla	178	Ö1
<i>Iris setosa</i> 'Pilgrim Hot Spring' (Alaska)* – tuviris	184	N1
<i>Iris sibirica</i> [Alnarp nr 3] – strandiris	185	N1
<i>Iris</i> sp. – iris	179	N1
<i>Iris</i> sp. [A] – iris	180	N1
<i>Iris</i> sp. [B] – iris	181	N1
<i>Iris</i> sp. [C] – iris	182	N1
<i>Iris</i> sp. [D] – iris	183	N1
<i>Leucanthemum</i> x <i>superbum</i> – jätteprästkraige	186	N3 Ö5
<i>Ligularia altaica</i> [93–61] – stånds	187	N3?
<i>Ligularia calthifolia</i> [92–440] – stånds	188	N3
<i>Ligularia fischeri</i> [93–81] – spindelstånds	189	N3?
<i>Ligularia glabrescens</i> [92–96] – stånds	190	N3?
<i>Ligularia holmii</i> [92–546] – stånds	191	N3/VÄST?
<i>Ligularia macrophylla</i> [67–485] – gullfackla	192	VÄST?
<i>Ligularia sachalinensis</i> – stånds	193	N3
<i>Ligularia sibirica</i> [67–488] – sibirstånds	194	VÄST?
<i>Ligularia</i> sp. – stånds	273	N3
<i>Ligularia splendens</i> [92–49] – stånds	196	N3
<i>Lupinus polyphyllus</i> ex Enafors – blomsterlupin	197	Ö5
<i>Lysimachia punctata</i> – praktlysing	198	N3 Ö5
<i>Mentha</i> x <i>gracilis</i> 'Ginger' – ädelmynta	1102	K15
<i>Mentha</i> x <i>piperita</i> 'Orangenminze' – pepparmynta	1101	K15
<i>Origanum vulgare</i> 'Hot En Spicy' – kungsmynta	1104	K15
<i>Pachysandra terminalis</i> 'Green Carpet' – skugg gröna	0911	Ö5 Ö7 Ö8
<i>Papaver croceum</i> – sibirisk vallmo	201	Ö2 Ö5 Ö7 Ö8
<i>Phedimus ellacombianus</i> – japanskt fetblad	202	S1?
<i>Phedimus spurius</i> – kaukasiskt fetblad	203	S1/S2
<i>Phlox subulata</i> 'Emerald Cushion Blue' – mossflox	275	Ö2
<i>Phlox subulata</i> 'Tamaongalei' – mossflox	205	Ö1 Ö2
<i>Polemonium acutiflorum</i> – lappblågull	207	Ö7?
<i>Polemonium caeruleum</i> – blågull	208	Ö8?
<i>Polemonium caeruleum</i> 'Album' – vitt blågull	209	Ö8
<i>Polemonium</i> sp. – blågull	206	Ö16
<i>Potentilla cuneata</i> – kilfingerört	265	S2
<i>Potentilla rupestris</i> – trollsmultron	210	S2

185. Namn och kollekt enligt Börje Lökvist. Växtslaget kan endera vara en strandiris eller tillhöra rabattiris-gruppen (Iris Sibirica-Gruppen).

187–196. År 1993 donerades sju taxa av släktet *Ligularia* av Kenneth Lorentzon på SLU Alnarp till trädgården; de arter med accessionsnummer inom klamrar. Tre arter fanns i trädgården sedan tidigare. Situationen beträffande de olika taxa i trädgården idag – vilka är vilka? – är något oklar.

197. Troligen två olika kollekt: en med lila blommor och en med rosa.

206–209. Trädgårdens år 1990 inventerade och då etiketterade fyra taxa av blågull behöver inte motsvara dagens situation. Blågull sprider sig villigt och dyker upp än här och än där i trädgården. Samtidigt är det oklart om alla fyra taxa/kollekt verkligen finns kvar.

273. Art oklar, möjligen *glabrescens*.

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Primula auricula</i> [A] – vildaaurikel	211	S1
<i>Primula auricula</i> [B] – vildaaurikel	212	S1
<i>Primula</i> sp. – viva	274	Ö1
<i>Primula veris</i> – gullviva	215	Ö3
<i>Primula veris</i> (hon) x <i>elatior</i> (han) – gullviva	216	Ö1?
<i>Primula veris</i> ssp. <i>macrocalyx</i> – stor gullviva	217	Ö2?
<i>Primula</i> x <i>pubescens</i> – trädgårdsaurikel	214	S1?
<i>Pulmonaria montana</i> 'Azurea' – berglungört	218	Ö5
<i>Pulmonaria saccharata</i> 'Mrs Moon' [1982] – broklungört	219	Ö3
<i>Pulmonaria saccharata</i> 'Mrs Moon' [2009] – broklungört	0914	Ö3
<i>Pulsatilla vulgaris</i> – backsippa	220	S1
<i>Rheum palmatum</i> var. <i>tanguticum</i> – röd flikrabarber	222	K10
<i>Rheum rhabarbarum</i> – rabarber	223	K10 K13
<i>Rheum rhabarbarum</i> – rabarber	224	K16
<i>Rhodiola kirilowii</i> (han) – smallbladig rosenrot	225	S2
<i>Rhodiola rosea</i> – rosenrot	226	S1
<i>Rhodiola rosea</i> (hon) x <i>kirilowii</i> (han) – rosenrot	227	S2
<i>Rubus arcticus</i> ssp. x <i>stellarcticus</i> 'Anna' – allåkerbär	0912	K9 N1
<i>Rubus arcticus</i> ssp. x <i>stellarcticus</i> 'Linda' – allåkerbär	0913	K9 N1
<i>Sanguisorba obtusa</i> – rosenpimpinell	228	N1 Ö6
<i>Saxifraga</i> (Arendsii-Gruppen) – rosenbräcka	269	S1
<i>Saxifraga callosa</i> – tungbräcka	229	S1?
<i>Saxifraga cotyledon</i> -hybrid – 'hybridfjällbrud'	230	S1?
<i>Saxifraga umbrosa</i> – skuggbräcka	232	S1
<i>Saxifraga umbrosa</i> 'Elliot's variety' – skuggbräcka	233	S2
<i>Saxifraga</i> x <i>eudoxiana</i> 'Haagii' – vårbräcka	231	S1
<i>Sedum rupestre</i> – stor fetknopp	234	S1 S2
<i>Sedum rupestre</i> [A] – stor fetknopp	235	S1?
<i>Senecio</i> sp. – silverek?	271	S1
<i>Silene acaulis</i> – fjällglim	237	S1
<i>Stachys macrantha</i> 'Superba' – praktbetonika	239	N1 N2 Ö1 Ö2 Ö5
<i>Tanacetum</i> sp. – renfana	240	S1
<i>Tanacetum vulgare</i> – renfana	242	S2
<i>Tanacetum vulgare</i> 'Crispum' – munkrenfana	243	Ö7 Ö8
<i>Telekia speciosa</i> – strålöga	244	N1 VÄST
<i>Thalictrum aquilegifolium</i> – aklejruta	245	Ö7
<i>Thermopsis montana</i> – lupinväppling	246	N1 N2
<i>Thermopsis villosa</i> – carolina-lupinväppling	247	N2 VÄST

216. Korsning och plantering av Börje Lökvist.

219. Står bredvid 0914; plantorna svåra att åtskilja idag.

224. Donerad av Mattias Iwarsson i augusti 2007.

230. Namn efter Börje Lökvist. Status och förekomst oklar.

235. Kollekt, bokstavsetiketterad av Börje Lökvist.

271. Art oklar, troligen *cineraria*.

240. Art oklar. Antalet taxa av *Tanacetum* i trädgården är oklart.

246–247. De två etiketterade lupinväpplingarterna är oklart avgränsade och bestämda i trädgården. Arten/arterna har spridit sig anmärkningsvärt under de senaste 15 åren, från bara några exemplar till hela bestånd.

0914. Står bredvid 219; plantorna svåra att åtskilja idag.

Perenner, forts.

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Thymus praecox</i> 'Albiflorus' – gråtimjan	1103	K15
<i>Trollius chinensis</i> – kinesiska smörbollar	250	N1
<i>Trollius</i> sp. – smörbollar	267	N1 N3 Ö10 Ö16
<i>Trollius x cultorum</i> – trädgårdssmörbollar	251	N1
<i>Trollius x cultorum</i> 'Aprilguld' – trädgårdssmörbollar	252	N1?
<i>Trollius x cultorum</i> 'Golden Queen' – trädgårdssmörbollar	253	N1?
<i>Trollius x cultorum</i> 'Goldquelle' – trädgårdssmörbollar	254	N1?
<i>Trollius x cultorum</i> 'Majsol' – trädgårdssmörbollar	255	N1?
<i>Trollius x cultorum</i> 'Prichard's Giant' – trädgårdssmörbollar	256	N1?
<i>Trollius x cultorum</i> cv. – trädgårdssmörbollar	257	N1?
<i>Veronica gentianoides</i> – porslinsveronika	261	Ö3 Ö15
<i>Veronica longifolia</i> – strandveronika	262	N2 Ö10
<i>Vinca minor</i> – vintergröna	1005	X6 Ö4 Ö5
<i>Viscaria alpina</i> – fjällnejlika	263	S1
<i>Waldsteinia ternata</i> – waldsteinia	1004	N2 X6 Ö6

Lök- och knölväxter

Aktuellt vetenskapligt namn – svenskt namn	ID	Plats
<i>Allium schoenoprasum</i> – gräslök	301	K18
<i>Allium schoenoprasum</i> ssp. <i>sibiricum</i> – jättegräslök	302	K18
<i>Crocus</i> sp. – krokus	0916	VÄST Ö4 Ö5
<i>Crocus tommasinianus</i> 'Ruby Giant' – snökrokus	303	Ö1
<i>Crocus vernus</i> – vårkrokus	0917	VÄST Ö5 Ö15
<i>Fritillaria meleagris</i> – kungsängslilja	0921	Ö2 Ö3
<i>Galanthus nivalis</i> – snödroppe	0920	Ö6
<i>Leucojum vernum</i> ex Skogstorpet, Vombsjön – snökllocka	306	Ö10
<i>Lilium bulbiferum</i> ex Enafors – brandlilja	0924	N2 N3 Ö14
<i>Lilium martagon</i> ex Ulfåsa – krollilja	308	N3
<i>Narcissus poeticus</i> 'Actaea' – pingstlilja	0918	Ö5
<i>Narcissus pseudonarcissus</i> 'Mount Hood' – påsklilja	309	Ö8
<i>Narcissus pseudonarcissus</i> 'Mount Hood' – påsklilja	0923	Ö2 Ö15
<i>Puschkinia scilloides</i> var. <i>libanotica</i> – porslinshyacinth	0919	Ö5 Ö8
<i>Scilla siberica</i> – rysk blåstjärna	310	S1
<i>Tulipa tarda</i> – flocktulpan	0922	Ö5 Ö6

267. Taxon oklar. Troligen hybrid av släktet *Trollius x cultorum*, se not för växt 251.

251. Av *Trollius* finns sedan tidigare åtta taxa etiketterade i trädgården. Vid inventeringen 1990 påträffades ytterligare slag av smörbollar, obestämbara genom oläsliga skyltar eller inte alls etiketterade (bland annat 'Empire Day'). Det är idag oklart vilka som är vilka i trädgården och om det finns fler, varför utredning pågår. Av nedanstående (äldre) sorter är endast 'Prichard's Giant' listad i SKUD. Öjebyn försöksstation, varifrån en del av trädgårdens exemplar kommer, uppger att de odlat följande namnsorter i ett försök som pågick 1968-1991: 'Earliest of All', 'Empire Day', 'Etna', 'Fire Globe', 'Golden Monarch', 'Goldquelle', 'Lemon Queen', 'Majsol', 'Orange Crest', 'Orange Globe', 'Orange Princess', 'Prichard's Giant', 'Yellow Beauty'.

253. Synonym med *Trollius chinensis* 'Golden Queen'. Sorten får blommor som är något mer orange än arten.

263. Även kallad *Silene suecica* och tidigare *Lychnis alpina*.

301. Svår att åtskilja från 302.

302. Tidigare namngiven *Allium sibiricum*. Svår att åtskilja från 301.

0922. Syn. *dasytemon*.

Bakom Enaforsholms fjällgård breder fjällträdgården ut sig. Här blommar bl.a. strandveronikan (*Veronica longifolia*) i juli.

Porslinsveronika (*Veronica gentianoides*) blommar i vitt i augusti.

Kungsängsiljan (*Fritillaria meleagris*) blommar i det smått ovanliga mönstret, rutigt.

Svenskt register

Svenskt namn – släkte (växttyp*)

- akleja – *Aquilegia* (P)
aklejruta – *Thalictrum* (P)
al – *Alnus* (L)
allåkerbär – *Rubus* (P)
amerikansk trolldruva – *Actaea* (P)
arnika – *Arnica* (P)
aster – *Aster* (P)
aurikel – *Primula* (P)
backsippa – *Pulsatilla* (P)
bergenia – *Bergenia* (P)
bergklint – *Centaurea* (P)
betonika – *Stachys* (P)
björk – *Betula* (L)
blågull – *Polemonium* (P)
blåklocka – *Campanula* (P)
blåstjärna – *Scilla* (LK)
brandlilja – *Lilium* (LK)
bräcka – *Saxifraga* (P)
bärapel – *Malus* (L)
daggkäpa – *Alchemilla* (P)
daglilja – *Hemerocallis* (P)
en – *Juniperus* (L)
fetblad – *Phedimus* (P)
fetknopp – *Sedum* (P)
fingerört – *Potentilla* (P)
fjällbrud – *Saxifraga* (P)
fjällglim – *Silene* (P)
fjällkäpa – *Alchemilla* (P)
fjällnejlika – *Viscaria* (P)
fjällsippa – *Dryas* (P)
fläder – *Sambucus* (L)
flox – *Phlox* (P)
funkia – *Hosta* (P)
fältgentiana – *Gentianella* (P)
gemsrot – *Doronicum* (P)
gran – *Abies* (L)
gräslök – *Allium* (LK)
gullfackla – *Ligularia* (P)
gullgröna – *Waldsteinia* (P)
gullstake – *Dugaldia* (P)
gullviva – *Primula* (P)
hagtorn – *Crataegus* (L)
hallon – *Rubus* (L)
häckkaragan – *Caragana* (L)
hägg – *Prunus* (L)
häggmispel – *Amelanchier* (L)
iris – *Iris* (P)
jordgubbe – *Fragaria* (P)
karagan – *Caragana* (L)
kattfot – *Antennaria* (P)
klint – *Centaurea* (P)
klocka – *Campanula* (P)
kornell – *Cornus* (L)
krissla – *Inula* (P)
krokus – *Crocus* (LK)
krollilja – *Lilium* (LK)
krusbär – *Ribes* (L)
kungsmynta – *Origanum* (P)
kungsängslilja – *Fritillaria* (LK)
lungört – *Pulmonaria* (P)
lupin – *Lupinus* (P)
lupinväppling – *Thermopsis* (P)
lyckobladsbuske – *Caragana* (L)
lysing – *Lysimachia* (P)
malört – *Artemisia* (P)
mynta – *Mentha* (P)
måbär – *Ribes* (L)
nejlika – *Dianthus* (P)
nejlikrot – *Geum* (P)
nysört – *Achillea* (P)
näva – *Geranium* (P)
olvon – *Viburnum* (L)
oregano – *Origanum* (P)
ormrot – *Bistorta* (P)
oxbär – *Cotoneaster* (L)
pil – *Salix* (L)
pingstlilja – *Narcissus* (LK)
plymspirea – *Aruncus* (P)
poppel – *Populus* (L)
porslinshyacint – *Puschkinia* (LK)
prästkraze – *Leucanthemum* (P)
påsklilja – *Narcissus* (LK)
rabarber – *Rheum* (P)
renfana – *Tanacetum* (P)
riddarsporre – *Delphinium* (P)
ros – *Rosa* (L)
rosenhallon – *Rubus* (L)
rosenpimpinell – *Sanguisorba* (P)
rosenrot – *Rhodiola* (P)
röllika – *Achillea* (P)
rönn – *Sorbus* (L)
rönnspirea – *Sorbaria* (L)
schersmin – *Philadelphus* (L)
sibirisk ärtbuske – *Caragana* (L)
silverarv – *Cerastium* (P)
silverek – *Senecio* (P)
skuggröna – *Pachysandra* (P)
smulgubbe – *Fragaria* (P)
smörbollar – *Trollius* (P)
snödroppe – *Galanthus* (LK)
snöklocka – *Leucojum* (LK)
spirea – *Spiraea* (L)
stånds – *Ligularia* (P)
stjärnflocka – *Astrantia* (P)
stormhatt – *Aconitum* (P)
strålöga – *Telekia* (P)
syren – *Syringa* (L)
tall – *Pinus* (L)
timjan – *Thymus* (P)
tok – *Potentilla* (L)
toppklocka – *Campanula* (P)
torta – *Cicerbita* (P)
trollsmultron – *Potentilla* (P)
try – *Lonicera* (L)
tuja – *Microbiota* (L)
tulpan – *Tulipa* (LK)
vallmo – *Papaver* (P)
veronika – *Veronica* (P)
vide – *Salix* (L)
vinbär – *Ribes* (L)
vintergröna – *Vinca* (P)
vippslide – *Aconogonon* (P)
vitsippa – *Anemone* (P)
viva – *Primula* (P)
vårkraze – *Doronicum* (P)
vädd – *Cephalaria* (P)
waldsteinia – *Waldsteinia* (P)
älgräs – *Filipendula* (P)
ölandstok – *Potentilla* (L)

* (L) se Lignoser, s 4–5; (P) se Perenner, s 6–10; (LK) se Lök- och knölväxter, s 10

Tankar från trädgårdsmästarna

Att arbeta i en fjällträdgård, belägen 530 meter över havet och vid foten av ett fjäll i växtzon 8, har varit en utmanande uppgift för oss som är vana vid det skånska klimatet i Alnarp. Att långtifrån alla växter som klarar sig i söder överlever klimatet i norr var vi klara över, däremot blev vi förvånade av att så många växter faktiskt ändå är hårdiga här uppe.

Att ha en trädgård i ett kallare klimat behöver inte betyda att det blir desto tråkigare. Här finns en stor del växter, både lignoser, perenner och lökar att experimentera med. Eftersom växtsäsongen är kortare här än i söder så blommar också mycket samtidigt, vilket ger en härlig, ibland nästan överdådig effekt. Somliga växter – t ex strandveronika (*Veronica longifolia*), riddarsporrar (*Delphinium* spp.) eller jordgubbe (*Fragaria* spp.) – blir tack vare de många soltimmarna också resligare, färgstarkare och mer välsmakande här än på andra platser. Vår förhoppning är att Enaforsholms fjällträdgård ska inspirera till trädgårdsodling i norr!

Under de tre år som vi har jobbat i trädgården har vi inte bara kunnat följa växterna över tid, vi har också fått möjlighet att introducera nya växter i trädgården. Alla har inte klarat sig lika bra, men vi har glatt oss desto mer över de som ser ut att ha funnit sig tillrätta, som t ex gullgröna (*Waldsteinia ternata*), porslinshyacint (*Puschkinia scilloides*), och den finska rödbjörken (*Betula pubescens* 'Rubra').

I juni är nog trädgårdens höjdpunkt de många sorterna av smörbollar som blommar rikligt i bakre delarna av trädgården i färger från ljusgult till varmt orange. Vi vill också lyfta fram den röda nejlikroten och den gula bergnejlikroten (*Geum* spp.) som fungerar utmärkt som låga marktäckare i rabatten. Kommer man i tid får man också se några av vårlökarna blomma, kanske den vita påskliljan *Narcissus pseudonarcissus* 'Mount Hood' eller kungsängsliljan (*Fritillaria meleagris*) med sina lilaröda rutmönstrade blommor.

Bergnejlikroten (Geum montanum) blommar tidigt i juni och fungerar bra som marktäckare.

I juli blommar aklejorna (*Aquilegia* spp.), flera sorters Iris och stor ormrot (*Bistorta officinalis*) i lila i trädgårdens nedre bäddar. Blommar gör också rosorna: en mindre känd art som klarar sig mycket bra här är bergrosen (*Rosa pendulina*) från Zermatt i Schweiz, med enkla röda blommor.

Augusti är de resliga perennernas tid: i blått, lila och rosa blommor riddarsporrar, krollilja (*Lilium martagon*) och strandveronika. I gult går den enkla men så klart lysande munkrenfanan (*Tanacetum vulgare*), det kraftigväxande strålögat (*Telekia speciosa*), och trädgårdens samling av stånds (*Ligularia* spp.).

Riddarsporre t.v. och krollilja t.h. i full blom i augusti.

I september kommer också härliga höstfärger, som här på allåkerbäret (*Rubus arcticus* ssp. x *stellarcticus*).

Det finns förstås så många fler växter att betona, men våra absoluta favoriter är nog trots allt ändå framförallt två: Den ena är sibirisk vallmo (*Papaver croceum*), perennen som funnits i trädgården sedan 1968 och som kan konstnären att vara i blom, i knopp och överblommad på samma planta. Denna nätta, gul- eller orangefärgade blomma tycks alltid komma igen; den sprider sig villigt men inte ogräsartat, och den kan skådas under alla växtsäsongens månader. Vår andra favorit är stjärnflockan (*Astrantia major*) som slår ut i juli med gräddrosa halvklotformade blomflockar på gracila stjälkar. När blomningen är över kan man fortsätta beundra stjärnflockans vackra blomställningar.

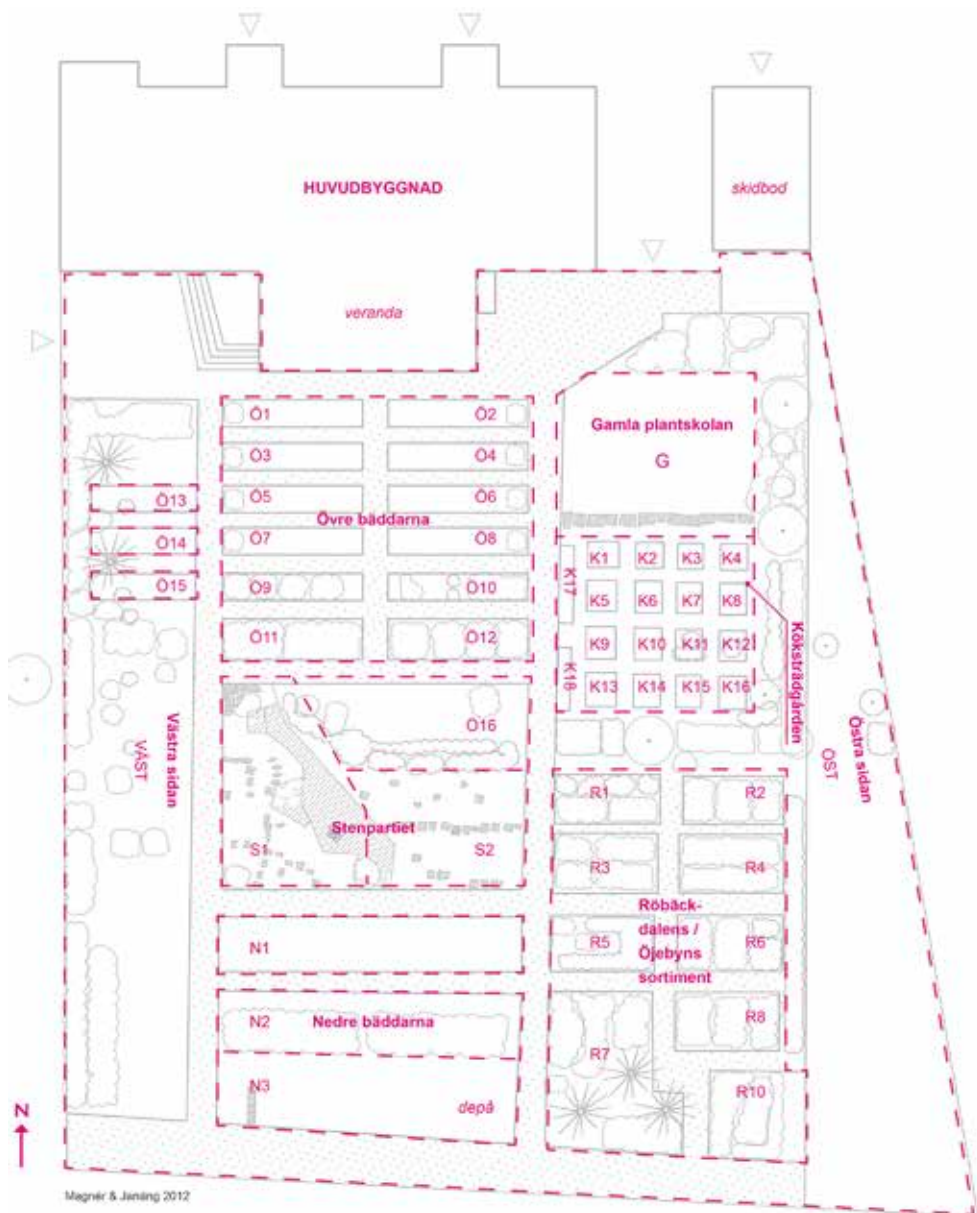
Fler bilder och tankar från trädgårdsmästarna finner ni på vår blogg⁴ (som också länkar till vårt bildgalleri) och växter att köpa finner ni om ni gör ett besök i trädgården. Observera dock att endast en bråkdel av de växter som återfinns i växtförteckningen är till försäljning. Enaforsholms fjällträdgård är i första hand en visningsträdgård och utbudet som saluförs är ständigt en fråga om dels naturlig spridning, dels vad vi själva hinner dela/föröka.

Välkommen på besök!

⁴ <http://enaforsholm.blogspot.se>

Planteringsytor i trädgården

Namn och förkortningar

Smörbollarna (*Trollius* spp.) blommar för fullt i bakre delen av trädgården i juni-juli.

Alla fotografier i denna broschyr är tagna av Marie Janäng och Kalle Magnér. Bilderna på framsidan visar från vänster ovan riddarsporre (*Delphinium* sp.) och kaukasisk näva (*Geranium platypetalum*) samt från vänster nedan stjärnflocka (*Astrantia major*), sibirisk vallmo (*Papaver croceum*) och smörbollor (*Trollius x cultorum* cv.)

Enaforsholms fjällträdgård

Enaforsholm 289 • 830 15 Duved
tel 0647-730 26 • mobil 070-527 30 26 • fax 0647-730 36
enaforsholm@ksla.se • <http://enaforsholm.se/tradgarden/>

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Kungl. Skogs och Lantbruksakademien (KSLA) är en mötesplats för den gröna sektorn. Akademien är en fri och oberoende nätverksorganisation som arbetar med frågor om jordbruk, trädgårdsbruk, livsmedel, skog och skogsprodukter, fiske, jakt och vattenbruk, miljö och naturresurser samt skogs- och lantbruks-historia. Vi arbetar med frågor som berör alla och som intresserar många!